

SLÁVKA KUBÍKOVÁ

KLUB NEROZBITNÝCH DEŤÍ

ODSKÚŠANÉ NA
SLOVENSKÝCH
DEŤOCH

SEDEM VEČÍ, KTORÉ POMÔŽU VAŠIM DEŤOM PREŽIŤ V MODERNEJ DOBE

Boli sme na káve. Ja a Monika, bývalá kolegyňa. Hoci sme sa nevideli pár mesiacov, nebolo ťažké vhuľnúť do našich starých rituálov preberania ničoho a všetkého. Monika ako vždy vyzerala šik. Bezchybný make-up, upravené vlasy, v ktorých sa namiesto šedin vinul decentný melír, a oblečko, ako keby sa práve vrátila od módnjej poradkyne. Najnovšie životné zvraty s jej výrazom korešpondovali.

So svojím manželom, finančným manažérom, stavajú dom. Všetko ide, ako má. Mali peknú dovolenku, nevaďí, že tento rok pre napätejší stav financií len v Chorvátsku, veď aj tam je pekne. Stavba sa výrazne hýbe dopredu. Vyberajú kachličky, podlahy, s architektkou plánujú nábytky, vytešovala sa Monika.

No jej oči akoby chceli povedať ešte niečo iné.

Možno vytušila moju nevy povedanú otázku, sama tú tému nadhodila. Deti. Zatiaľ nechcú, možno neskôr, o dva-tri roky. Prečo? pýtam sa. Nad odpoveďou dlho nerozmýšľa, vidno, že je to mnohokrát prediskutovaná téma. Ak majú deti prísť, potrebujú byť s manželom v takej situácii, aby im mohli zabezpečiť to *najlepšie*. Av takej situácii zatiaľ nie sú. Jednak, ešte bude dosť dlho trvať, kým bude dom naozaj tip-top spravený. A potom, nie je zatiaľ isté, či manžel získa očakávané povýšenie. Finančne na tom nie sú zle, ale výdavky sú veľké. Na zabezpečenie primeraného štandardu viacčlennej rodine by nemuseli stačiť. Najmä ak sa vezme do úvahy výpadok jedného príjmu. Deti, keď raz prídu, plánujú dať do súkromných jazykových škôlok a neskôr do výberových škôl. Školné tam je príšerne drahé.

Pri jej slovách mi myslou prebehne celá plejáda detí a ich príbehov. Sú medzi nimi také, ktorých rodičia zmýšľajú podobne ako Monika. Zo všetkých síl sa snažia, aby ich deti dostali všetko, čo pre svoj šťastný a úspešný život potrebujú: najrozvíjajúcejšie hračky, najelitnejšie školy, najcoolovejšie dovolenky a najúžasnejšie zážitky. A napriek tomu to nevychádza.

Generácia tabletových detí je akási zvláštna. Deti nie sú ani extra úspešné a šťastné tiež veľmi nie. Skôr problémové, unudené, ufrlané a nespratné. Nevedia sa sústrediť, pri niečom vytrvať a niečo vytvoriť. V tom lepšom prípade. V tom horšom bývajú stratené, nezaradené, zlomené. Majú strach. Nevidia nádej. Nevedia, ako žiť.

Ale sú aj iné deti a iné príbehy.

Sedemročný Filip, ktorý trval na tom, že pri nočnej hre pôjde do tmavého lesa sám. Ostatné deti šli po dvoch či troch. On šiel sám. „Keď sa potknem a spadnem, tak sa pozbieram a pôjdem ďalej. Nevadí, že sa budem trochu báť, to prekonám,“ vysvetľoval.

Trojročná Martinka, ktorá ráno vstane, sama si nájde tričko a nohavice a sama si ich oblečie. Sama si vezme jedlo z chladničky, sama sa naraňajkuje, odloží si po sebe riad a s obrovskou hrdosťou všetkým ukazuje, ako dokáže postlať maminu posteľ. Potom si vezme svoj bicyklík, na ktorom ide do škôlky. V lete, v zime, v čase, v nečase. Bez pomocných koliesok, ako inak.

A jej osemročná kamarátka Lucka, ktorá loží po stromoch, ako keby sa na nich narodila. V jeden deň spraví výstup na hrebeň Západných Tatier, na druhý deň zdolá Kriváň. To, že prší, vôbec nevdí. Veď má pršiplášť.

Alebo dvaja bratia, trojročný Viliam a päťročný Samuel. Hrajú sa pri jazierku. Zatiaľ čo ostatné deti kýblikujú, prelievajú, plačú, držia sa matinej nohy ako kliešť a vkuse niečo chcú, hra dvoch bratov je iná. Nepotrebujú ani vedierka, ani mamu. Sú sebavedomí, nespútani a slobodní. Celé hodiny skáču do vody, potápajú sa a nahňajú. Sú vo svojom živle, až človek rozmýšľa, či sú to ľudské deti. Či náhodou nie je ich otcom Poseidon. Úplne istí ste si až vtedy, keď chlapík, ktorý vyzerá dosť ako človek a na ktorého sa bratia nápadne podobajú, zavelí, že sa ide domov.

Deti sú rôzne. Ale tieto deti – Filip, Martinka, Lucka a Poseidonovi synovia – sú trochu iné ako ich rovesníci. Majú v sebe niečo vzácne

a pre život veľmi užitočné. To preto, lebo patria do *Klubu nerozbitných detí*. Do tohto klubu majú prístup len deti, ktoré si poradia. Také, ktoré sa nestratia, sú samostatné, slobodné, dokážu prekonať prekážky a pri tom všetkom ostať spokojné. Sú to deti, ktoré keď zbadajú dážd', namiesto frflania v ňom začnú tancovať.

Deti sú rôzne, tak ako sú rôzne ambície ich rodičov. Rodičovská ambícia chcieť pre deti to *najlepšie* je ale niečo, čo majú spoločné všetci. A je to múdre. Tým roztomilým vzácnym hosťom, ktorí nám boli poslaní na to, aby sme ich chvíľu sprevádzali, by sme nemali dať menej ako to najlepšie. Keď už nie preto, že sú to naši najmilší a najbližší ľudia, tak pre tú obrovskú moc, ktorú nad nimi máme. Čo deťom dáme, to v deťoch ostane. Ak im dáme hudbu, ostane v nich hudba. Ak im dáme strielačku na tablete, zabijeme hudbu.

No otázka znie, čo to je – to najlepšie?

A odpoveď vôbec nie je ľahká.

Na jednej strane sa dá povedať, že rodičovstvo ešte nikdy nebolo také jednoduché ako dnes. Na výchovu detí máme všetko, čo potrebujeme. Hmotné aj nehmotné. Máme cumlíky, čo svietia v tme, hračky, čo rozprávajú po anglicky, topánky, čo pískajú, a telefóny, čo učia deti matematiku. Máme anglicko-španielske škôlky, nekonečný výber krúžkov, akvaparky, dinoparky a legolandy. A máme informácie. Otázky výchovy sú tak podrobne preskúmané ako nikdy.

No rodičovstvo ešte nikdy nebolo také zložité ako dnes. Výchova detí bola v minulosti úplne jednoznačná a bez pochybností. Nič, nad čím by sa mal človek znepokojovať a čo by mal riešiť. Dnes sa ale znepokojujeme a riešime – čo by ešte bolo v poriadku. Problém je, že naša snaha často nemá vo výsledku jasnú koncovku. Je to preto, že k výchove máme síce všetko, čo potrebujeme – hmotné aj nehmotné –, ale máme toho priveľa. Príliš mnoho riešení na kľúč v podobe tabletov, hračiek, detských podujatí a zážitkov. Žmurka-

jú na nás a snažia sa nám nahovoriť, že ak si ich zadovážime, bude všetko dobré. Dieťa bude šťastné a rozvinuté. Našu rodičovskú situáciu zneprehľadňuje aj obrovské bludisko informácií – článkov, výskumov a teórií. Je ich priveľa a pričasto si protirečia.

A preto ponúkam túto knihu. Pomáha rodičom zorientovať sa v bezhraničnom množstve informácií a riešení. A nájsť to, čo naozaj funguje. To, čo deti skutočne potrebujú.

Ide o sedem vecí, sedem vzácných darov. Ak týchto sedem darov dáme deťom, stanú sa nerozbitnými. Nástrahy modernej doby ich nepoložia. Naopak. Vyrastú z nich vyrovnaní a tvoriví ľudia, dobrí manželia a rodičia, verní priatelia a spoľahliví kolegovia. Budú mať v sebe dobrý základ na prežitie naplneného a spokojného života.

Čo je tých sedem vzácných darov?

Prvá vec je uvoľniť miesto. Na to, aby deti mohli nasávať to, čo im chceme dať, musia byť prítomné a vnímajúce. A tiež potrebujú mať k dispozícii veľké množstvo času – na tie správne aktivity. Času, ktorý dnešné deti bežne a vo veľkom premrhávajú pred obrazovkami. Nie je to však ich chyba. Tabletové deti zúfalo potrebujú rodičov, ktorí im pomôžu nespadsnúť do zákerných pascí virtuálnej reality. V čom sú pasce nebezpečné a ako si život s technológiami zariadiť, sa dočítate v prvej kapitole: **Deti potrebujú vypnúť.**

Ďalších pár vecí, ktoré môžeme deťom dať, sú tie, ktoré vyplývajú z biologického nastavenia človeka. Sú prirodzenou podmienkou toho, aby z malých nespratných trpasličkov rástli zdravé a silné bytosti. Potrebujú voľnosť, behanie, prírodu, hry, kamarátov a miesto, kam patria a v ktorom sú bezpodmienečne prijaté – čiže rodinu a komunitu. O tomto sú kapitoly **Deti potrebujú hru, pohyb a slobodu** a **Deti potrebujú vzťahy.**

Návrat k naozajstnému prirodzenému detstvu deťom prospeje ako máločo. Ale naše deti sú zároveň deťmi civilizácie. Tá ponúka široké bohatstvo ideí, príbehov a umenia. Keď im máme dať

tie najvzácnejšie dary, načiahnime ruku a ponúknime im z týchto pokladov. Ak ich uvedieme do sveta kultúry a umenia, vytvoríme z nich vzdelanejších, múdrejších a kultivovanejších dospelých. Vyzerá to ako vzletný, ale nedosiahnuteľný ideál. V skutočnosti je to ale jednoduchšie, ako sa zdá. Ako na to? Prečítajte si v kapitolách **Deti potrebujú hudbu** a **Deti potrebujú knihy**.

Poslednou dôležitou vecou je naučiť sa, ako v tomto svete dobre a spokojne žiť. K tomu deti potrebujú nadobudnúť mnoho zručností. Napríklad ako sa slušne správať, ako vychádzať s inými ľuďmi, ako si udržať poriadok, ako si zorganizovať prácu. Je to dôležité, aby dokázali zvládnuť špecifické nároky doby, v ktorej budú žiť, a zachovať si pri tom dobré psychické zdravie. Nie je jednoduché čeliť bezhraničným podnetom, nezdravému luxusu a nekonečnému výberu. Bez posilnenia dobrých charakterových vlastností to nepôjde. Ako im pomôcť tento nápor zvládnuť, sa dočítate v kapitolách **Deti potrebujú hranice** a **Deti potrebujú charakter**.

Cesta k členstvu v Klube nerozbitných detí vedie cez týchto sedem mílnikov. Pre rodičov, ktorí sa obávajú, že sú príliš chudobní, aby si mohli dovoliť dať deťom tie najkvalitnejšie veci, je tu dobrá správa. Členstvo v klube nestojí nič. No vyžaduje niečo iné. Našu jasnú víziu toho, čo im chceme dať a čo pre to treba robiť. A potom už len nekompromisné nasadenie.

Vitajte v Klube nerozbitných detí.